

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

مراقبت های اولیه بهداشتی در ایران

مطالب ارائه شده در این بحث

✓ کلیات

- مفاهیم مراقبت های اولیه بهداشتی
- تاریخچه تکامل ارائه خدمات بهداشتی در ایران

✓ ارائه مراقبت های اولیه بهداشتی قبل از تحول بهداشت

- خانه بهداشت، مراکز بهداشتی درمانی شهری و روستایی، مرکز بهداشت شهرستان

✓ ارائه مراقبت های اولیه بهداشتی بعد از تحول

- ضرورت تحول در حوزه بهداشت
- مطالعات انجام شده جهت ایجاد تحول
- راهبردهای کلان و برنامه های تحول
- الگوی نظام نوین ارائه خدمات سلامت

✓ مقایسه مراقبت های اولیه بهداشتی قبل و بعد از تحول

✓ نتایج نهایی طرح

مفاهیم

مراقبت های اولیه بهداشتی

Primary Health Care (PHC):

مراقبت های بهداشتی ضروری که در دسترس همه افراد جهان قرار گیرد، برای آن ها قابل قبول باشد، با مشارکت کامل آن ها باشد، قیمت مناسبی برای جامعه داشته باشد و کشور قادر به پرداخت هزینه های آن باشد.

Primary
HealthCare

Primary Health Care (PHC):

✓ PHC اولین سطح تماس مردم، خانواده ها و جامعه با خدمات سلامت است و مراقبتهای سلامت را هر چه نزدیکتر به محل زندگی و کار مردم ارائه می نماید.

✓ PHC در همه کشورها اعم از توسعه یافته یا در حال توسعه، ارزش یکسانی دارد ولی در هر کشور شکل خاص خود را دارد.

✓ فلسفه PHC: سلامتی حق مسلم انسان است. توزیع عادلانه خدمات بهداشتی درمانی و منابع اجتماعی اقتصادی بهداشت، بخشی از توسعه اقتصادی اجتماعی هر کشور محسوب می شود.

چارچوب خدمات بهداشتی اولیه

تاریخچه ارائه خدمات بهداشتی در ایران

در ایران برای حل مشکلات مربوط به ارائه خدمات سلامت و توزیع نیروی پزشکی کشور از سال ۱۳۱۹ چندین تجربه به اجرا گذاشته شد:

□ سال ۱۳۱۹: تربیت بهدار در مشهد، شیراز و اصفهان

□ از سال ۱۳۴۳ تا ۱۳۵۷: طرح سپاه بهداشت در کل کشور

□ طرح تربیت بهدار روستا در شیراز، شمیران و تنکابن

□ طرح سلسله در الشتر لرستان

Primary
HealthCare

تاریخچه ارائه خدمات بهداشتی در ایران

- از سال ۱۳۵۱ تا سال ۱۳۵۵: طرح رضاییه (در ارومیه فعلی)
- بعد از انقلاب اسلامی ایران: طراحی نظام عرضه خدمات بهداشتی درمانی کشور بر اساس تفکر مراقبت های اولیه بهداشتی مطرح شده در آلمانی قزاقستان (۱۹۷۸) و تجربه ارومیه
- از سال ۱۳۶۴: شکل گیری و اجرای نظام شبکه بهداشت و درمان فعلی (با اولویت پیشگیری بر درمان، مردم ساکن روستا به طبقه مرفه و شهرنشین، درمان سرپایی به بستری، درمان عمومی به تخصصی)
- سال ۱۳۸۴: شروع طرح پزشک خانواده
- سال ۱۳۹۳ تا کنون: طرح تحول نظام سلامت (درمان، بهداشت و آموزش)

مراقبت های اولیه بهداشتی

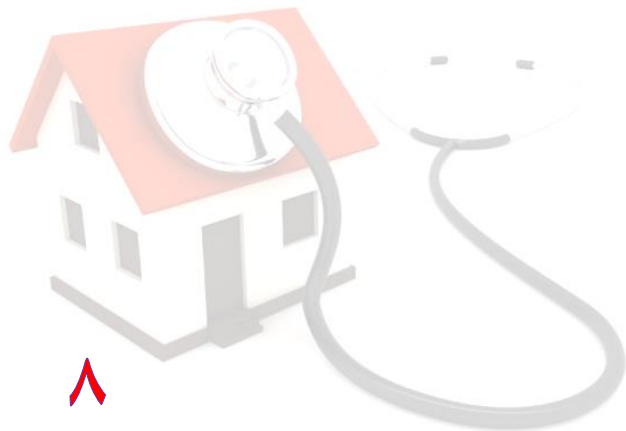
قبل از تحول در حوزه بهداشت

واحدهای عرضه کننده خدمت در روستا

خانه بهداشت:

- محیطی ترین واحد ارائه خدمات در نظام شبکه های بهداشتی درمانی کشور است.
- جمعیتی حدود ۱۵۰۰ نفر را تحت پوشش دارد.
- بسته به شرایط جغرافیایی (بویژه راههای ارتباطی و جمعیت) یک یا چند روستای قمر را تحت پوشش دارد.
- یک بهورز زن و مرد بومی همان روستا مسئول ارائه خدمات است.

واحدهای عرضه کننده خدمت در روستا

وظایف خانه بهداشت:

- سرشماری سالانه و ثبت اطلاعات
- آموزش بهداشت عمومی
- تشکیل گروه های داوطلب و شوراهای محلی بهداشت
- مراقبت از زنان باردار و کودکان
- خدمات تنظیم خانواده
- آموزش و مراقبت تغذیه ای
- مراقبت از دانش آموزان و بهداشت مدارس
- بهداشت دهان و دندان
- ایمنی سازی
- نظارت بر موازین بهداشت حرفه ای و بهداشت محیط
- بازدید منزل و بیمار یابی

واحدهای عرضه کننده خدمت در روستا

مرکز بهداشتی درمانی روستایی:

- واحد پزشکی دولتی مستقر در مناطق روستایی که به وسیله پزشک عمومی اداره می شود.
- بطور متوسط ۵ خانه بهداشت یعنی ۷۵۰۰ نفر را تحت پوشش دارد.
- نظارت بر فعالیت خانه های بهداشت و هدایت آن ها، پذیرش موارد ارجاع شده توسط بهورزان و دادن بازخوراند و ارجاع موارد به سطوح بالاتر و ارتباط با بیمارستان شهرستان

واحدهای عرضه کننده خدمت در روستا

وظایف مرکز بهداشتی درمانی روستایی:

- جمع آوری، کنترل و دسته بندی اطلاعات و آمارها
- کنترل و پیگیری اجرای برنامه ها
- پذیرش بیماران
- همکاری با گروههای اعزامی از مرکز بهداشت
- اعزام تیم های سیار
- برنامه های بهداشتی
- پژوهش
- ارجاع بیماران به بیمارستان
- ارتباط با شوراهای ده و معتمدان محلی

واحدهای عرضه کننده خدمت در روستا

ضمانت احتمالی مرکز بهداشتی درمانی:

الف: تسهیلات زایمانی

- در نقاط شهری فاقد بیمارستان و مراکز بهداشتی درمانی روستایی که در مسیر طبیعی چند مرکز دیگر قرار گرفته باشد.
- گلوگاه عبور جمعیتی حدود ۲۰ هزار نفر تلقی گردند.
- فاصله آن ها تا نزدیک ترین شهری که زایشگاه یا بیمارستان دارد از یک ساعت بیش تر باشد.

واحدهای عرضه کننده خدمت در روستا

ضمائم احتمالی مرکز بهداشتی درمانی:

ب: مرکز جراحی های کوچک

- در نقاط شهری فاقد بیمارستان و مراکز بهداشتی درمانی روستایی که در مسیر طبیعی چند مرکز دیگر قرار گرفته باشد.
- گلوگاه عبور جمعیتی حدود ۲۰ هزار نفر تلقی گردند.
- فاصله آن ها تا نزدیک ترین شهری که زایشگاه یا بیمارستان دارد از یک ساعت بیش تر باشد.

واحدهای عرضه کننده خدمت در شهر

پایگاه بهداشت شهری:

- کلیه خدمات بهداشتی که در روستا به عهده خانه های بهداشت است در مناطق شهری به عهده پایگاه است.
- بطور متوسط جمعیتی حدود ۱۲۰۰۰ نفر را پوشش می دهد.

با ۳ تفاوت عمده شامل:

- تهیه پاپ اسمیر و امکان گذاشتن IUD
- پیگیری خدمات از طریق داوطلبان، تلفن و مکاتبه
- عدم پرداختن به خدمات درمانی حتی در حد OTC

واحدهای عرضه کننده خدمت در شهر

مرکز بهداشت درمانی شهری:

- متناظر مرکز بهداشتی درمانی روستایی است که جمعیتی حدود ۱۲۵۰۰ نفر را پوشش می دهد
- تفاوت: مراجعه مستقیم بیماران به این مرکز بدون نیاز به ارجاع از پایگاههای بهداشت

واحدهای عرضه کننده خدمت در شهر

مرکز بهداشت شهرستان:

- عهده دار برنامه ریزی تفصیلی، نظارت، ارزشیابی و تدارکات خانه های بهداشت، مراکز بهداشتی درمانی روستایی و شهری می باشد.
- نظارت بر آموزشگاه بهورزی
- ناظر بر کلیه خدمات بهداشتی درمانی شهرستان اعم از سرپایی و بستری در بخش عمومی و خصوصی
- تقویت همکاری های بین بخشی و مشارکت مردم از طریق ارتباط با سازمان های دولتی شهرستان و معتمدین محل

دستاوردهای سه دهه گذشته

نظام مراقبت های بهداشتی درمانی

- کاهش چشم گیر میزان های مرگ نوزادان و کودکان

- کاهش مرگ و میر مادران باردار

- کنترل بیماری های عفونی

دوره تحول نظام سلامت

در حوزه بهداشت

(New PHC)

ضرورت تحول در حوزه بهداشت

- معکوس شدن درصد جمعیت شهری و روستایی نسبت به سه دهه قبل
- تراکم جمعیت در شهرها و حاشیه آن (یا سکونتگاه های غیررسمی)
- تغییر سیمای بیماری ها و مرگ های زودرس از واگیردار به غیرواگیر
- حضور هم زمان اپیدمی بیماری های واگیردار نوپدید و بازپدید، بیماری های غیرواگیر و آسیب های اجتماعی
- کم توجهی به ظرفیت همکاری های بین بخشی و مشارکت مردم در بهبود وضعیت سلامت مردم

ضرورت تحول در حوزه بهداشت

- پوشش ضعیف مراقبت های اولیه سلامت در شهرها و حاشیه شهرها
- پوشش ضعیف مراقبت های مربوط به افراد سالم، عوامل خطر و بیماری های غیرواگیر در روستاهای کشور
- افزایش مخاطرات طبیعی و انسان ساخت به خصوص در مناطق شهری
- تغییر تقاضای عمومی جامعه به علت افزایش آگاهی و تغییر نگرش همچنین در تعریف دسترسی از آرایه دهنده خدمت به خودمراقبتی

مطالعات قبل از تدوین طرح تحول در بهداشت

- تحلیل بار بیماری ها، عوامل خطر بیماری و علل مرگ ها در کشور
- شناخت حوزه بهداشت دانشگاه های علوم پزشکی کشور
- آسیب شناسی برنامه پزشک خانواده شهری (استان های مازندران و فارس)
- آسیب شناسی پزشک خانواده روستایی و تامین منابع برای استمرار
- بررسی مشکلات سلامت حاشیه نشینان و تدوین الگوی ارائه خدمات
- بررسی وضعیت استانداردها و کمبود منابع (انسانی، تجهیزات، دارو و فضای فیزیکی) شبکه های بهداشتی کشور

سه راهبرد کلان تحول حوزه بهداشت کشور

بهبود شاخص های سلامت
جسمی، روانی، اجتماعی و معنوی

ارتقای
سواد سلامت و
توانمندسازی مردم
برای خودمراقبتی

خدمات PHC
در هر سه سطح
(شبکه جامع و
همگانی سلامت)

همکاری
بین بخشی برای
محیط و
سیاست سالم

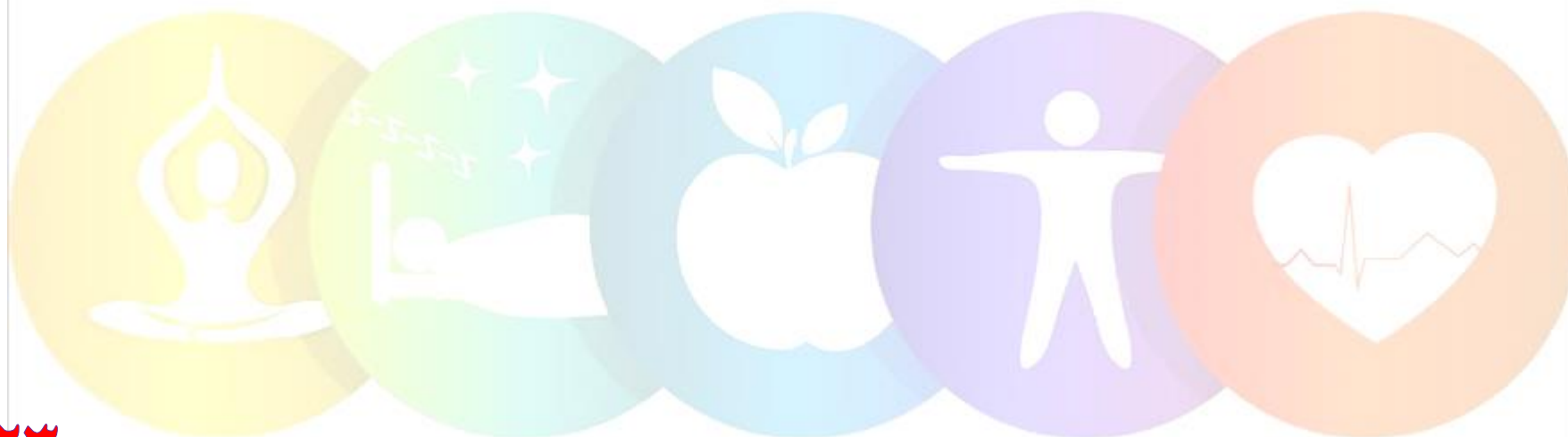
وزارت بهداشت درمان و آموزش پزشکی و شورای عالی سلامت و امنیت غذایی
دانشگاه های علوم پزشکی و کارگروه های تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان ها
(سلامت برای همه و همه برای سلامت)

طرح تحول در حوزه بهداشت

طرح تحول در حوزه بهداشت با ۶ برنامه ملی و

۸ پروژه شروع شد که در سال ۱۳۹۴ به ۱۵

برنامه و ۱۰ پروژه تکامل پیدا کرد.

برنامه های طرح تحول در حوزه بهداشت

طرح تحول در حوزه بهداشت

الگوی نظام نوین ارائه
مراقبت های اولیه سلامت

پایگاه سلامت

- پایگاه سلامت براساس تراکم جمعیت منطقه، به ازای هر ۵ تا ۲۰ هزار نفر (متوسط برای جمعیت ۱۲۵۰۰ نفر) توسط طرف قرارداد یا دولت راه اندازی می شود.

- در این واحد، خدمات فعال مراقبت های جاری برای همه افراد جامعه تحت پوشش در قالب بسته خدمات سطح اول ارائه می گردد.

مراحل راه اندازی یک پایگاه سلامت:

- شناسایی جمعیت تحت پوشش
- توزیع جمعیت براساس بلوک جغرافیایی منطقه بین مراقبین سلامت خانواده
- تهیه نقشه منطقه تحت پوشش پایگاه سلامت و تعیین محدوده هر مراقب سلامت خانواده برروی آن
- فراخوان مردم برای حضور در پایگاه سلامت و تشکیل پرونده
- جمع کردن مردم منطقه و اعلام فعالیت پایگاه سلامت و شرح وظایف آن، معرفی مراقبین سلامت خانواده و شیوه ارجاع یا حضور در اجتماعات مردم یا از طریق معتمدین، داوطلبان و ...
- تشکیل پرونده سلامت برای خانوارهای تحت پوشش توسط هر مراقب سلامت خانواده

مراحل راه اندازی یک پایگاه سلامت:

- ثبت داده های هر مراقب سلامت خانواده از جمعیت تحت پوشش خود بر روی سامانه
- شناسایی مشکلات سلامت جمعیت تحت پوشش توسط هر مراقب سلامت خانواده و ثبت و گزارش دهی آن ها به مرکز خدمات جامع سلامت مربوط
- فراخوان و آموزش سفیران سلامت خانوار بر اساس راهنمای ملی خودمراقبتی
- شناسایی خیرین و معتمدین محل و کمک گرفتن از آن ها برای ارائه خدمات بهتر

الگوی پایگاه سلامت در طرح تحول بهداشت

مرکز خدمات جامع سلامت:

- مرکز خدمات جامع سلامت با تبدیل مرکز بهداشتی درمانی موجود در منطقه (در صورت نبود، ایجاد) پذیرای ارجاعات مربوط به بیماری های هدف (واگیر و غیرواگیر) مشاوره تغذیه و روانشناسی بالینی از پایگاه سلامت خواهد بود و علاوه بر آن مدیریت و نظارت بر پایگاه های سلامت تحت پوشش خود را بر عهده خواهد داشت.

- در درون یا جنب هر مرکز خدمات جامع سلامت، یک پایگاه سلامت با عنوان پایگاه سلامت ضمیمه وجود دارد.

- به ازای هر ۲ تا ۴ پایگاه سلامت (جمعیت ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر جمعیت) یک مرکز خدمات جامع سلامت در نظر گرفته می شود.

الگوی مرکز خدمات جامع سلامت در طرح تحول بهداشت

سطح اول

مرکز خدمات جامع سلامت برای ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر جمعیت

مدیر سلامت منطقه

کارشناس تغذیه و رژیم درمانی

۱ تا ۳ پزشک عمومی (خانواده)

۱ تا ۳ دندانپزشک

کارشناس سلامت روان و آسیب اجتماعی

۱ تا ۳ کارشناس آزمایشگاه

کاردان / کارشناس سلامت محیط و کار
۱ نفر برای ۳۰۰ واحد صنفی / شغلی

۱ تا ۴ نفر کارشناس مراقب سلامت خانواده

۱ نفر کارشناس مراقب سلامت خانواده
مرد

ارجاع ۵ تا ۱۰ درصد جمعیت به سطح دوم

تیم سلامت

گروهی از صاحبان دانش و مهارت در حوزه خدمات بهداشتی و درمانی هستند که بسته خدمات پایه سلامت را در اختیار افراد قرار می دهند.

اعضای تیم سلامت شامل:

- مدیر اجرایی مرکز
- کاردان/کارشناس مراقب سلامت خانواده
- کاردان/کارشناس سلامت محیط و کار
- کارشناس تغذیه و رژیم غذایی
- کارشناس سلامت روان
- پرستاران / بهیاران
- کاردان های پذیرش
- پزشکان و در صورت لزوم دندان پزشکان و کارکنان آزمایشگاه

تیم سلامت

باتوجه به اجرای بسته خدمت خودمراقبتی، جمعیت تحت پوشش، افراد و نمایندگان مردم و سازمان ها از جمله سفیران سلامت خانواده، دانشجو، دانش آموز و شوراهای ارتقای سلامت سازمان ها و محلات نیز جزو این گروه محسوب می شود.

مرکز مدیریت سلامت منطقه

- این مرکز بعنوان ستاد مجتمع شامل مدیریت، واحد های کارشناسی ستادی، اموراداری مالی می باشد.
- وظیفه برنامه ریزی، هماهنگی، پایش و ارزشیابی واحد های ستادی، تامین منابع، پاسخگویی و ... بر عهده مدیر مجتمع می باشد.

واحد های کارشناسی ستادی:

- کارشناس مبارزه با بیماری ها
- کارشناس خانواده و مدارس
- کارشناس بهداشت محیط
- کارشناس بهداشت حرفه ای
- کارشناس آمار و فناوری اطلاعات
- کارشناس بهبود تغذیه جامعه
- کارشناس آموزش سلامت و جلب مشارکت های مردمی
- کارشناس سلامت روان و آسیب های اجتماعی

مرکز سلامت (شهری یا روستایی)

- مرکز سلامت شهری یا روستایی محیطی‌ترین واحد ارائه خدمات مجتمع‌های سلامت در شهرها و روستاها (در کنار خانه‌های بهداشت) می‌باشد.
- جمعیت تحت پوشش هر مرکز سلامت حدود ۸۰۰۰ الی ۲۰۰۰۰ نفر بوده و در آن چند تیم سلامت با بلوک بندی مشخص به ارائه خدمت می‌پردازند.
- جمعیت هر تیم سلامت حدود ۴۰۰۰ نفر و هسته اصلی آن متشکل از یک نفر پزشک خانواده و دو نفر مراقب سلامت می‌باشد که در مرکز سلامت مستقر بوده و سایر اعضای تیم سلامت شامل کارشناس بهداشت محیط، بهداشت حرفه‌ای، تغذیه، روانشناس و ... هستند.

خانه بهداشت

- خانه بهداشت نخستین سطح ارائه خدمات مختلف بهداشتی برای مردم در روستاها می باشد. این واحد زیر مجموعه مرکز سلامت روستایی می باشد.
- ممکن است هر خانه بهداشت تعدادی روستای قمر و سیاری را تحت پوشش خود داشته باشد.

خدمات ارائه شده در این واحد:

بیماریابی، پیشگیری، مراقبت های دوران بارداری، مراقبت از کودکان زیر ۵ سال، واکسیناسیون، فعالیت های بهداشت محیطی، ارجاع به پزشک خانواده

مرکز سلامت جامعه

یکی از مراکز سلامت مجتمع است که از نظر موقعیت جغرافیایی بهترین دسترسی را به جمعیت تحت پوشش مجتمع داشته و به لحاظ فضای فیزیکی نیز به اندازه کافی بزرگ می باشد.

این مرکز علاوه بر داشتن تیم های سلامت، شامل واحدهای زیر خواهد بود:

✓ کلینیک ارجاع

- ارائه خدمات درمان تخصصی سرپایی به ارجاع شدگان
- حداقل چهار رشته تخصصی اصلی (کودکان، داخلی، زنان و روانپزشک)

✓ بهداشت دهان و دندان

بهداشت و درمان دهان و دندان کودکان زیر ۱۴ سال، مادران باردار و شیرده بر اساس بسته های تعریف شده، آموزش میدانی جامعه و مدارس

✓ مشاوره تغذیه

مرکز سلامت جامعه

✓ مشاوره روان

✓ دارو و پاراکلینیک

✓ اورژانس شبانه روزی

ارایه خدمات درمانی اورژانس در مرکز سلامت جامعه یا محلی خارج از آن با در نظر گرفتن دسترسی مردم و پس از اخذ مجوز لازم از مرکز بهداشت شهرستان به صورت شبانه روزی خواهد بود.

شیوه ارزیابی مجتمع سلامت

محور ارزشیابی در مجتمع های سلامت مردم می باشند.

محتوای پایش و ارزشیابی شامل:

- رضایت گیرنده خدمت
- رضایت کارکنان
- کمیت و کیفیت خدمات تمام سطوح
- مصرف دارو
- مصرف پاراکلینیک
- رعایت راهنماهای بالینی
- بار ارجاع

شیوه ارزیابی مجتمع سلامت

شیوه ارزیابی مجتمع های سلامت به ۵ دسته طبقه بندی می شود:

- مردم محور (بررسی مستمر رضایت مردم)
- کارشناس محور (مبتنی بر استانداردهای خدمات)
- مبتنی بر نظام اعتباربخشی با توجه به نقش بخش خصوصی در انجام این اعتباربخشی
- ارزشیابی داخلی: توسط خود مجتمع های سلامت هر دو ماه یکبار انجام می شود، شامل ارزشیابی برنامه ها و عملکرد کارشناسان
- ارزشیابی خارجی: هر ۲ ماه یکبار توسط کارشناسان شبکه دانشگاه انجام می و پرداخت ها براساس نتایج این ارزشیابی تحت تاثیر قرار می گیرند.

مزایای مجتمع های سلامت

- انجام ویزیت های پایه ای و ادواری و شناسایی بیماری احتمالی در مرحله پیش بالینی
- مجتمع های سلامت ترکیبی از سیستم ارجاع، PHC، خانه های بهداشت، پزشک خانواده، خرید راهبردی خدمات، مدیریت هزینه و ساختار و ارائه خدمات سلامت می باشند که می توانند بسیاری از چالشهای فعلی نظام سلامت کشور را پاسخگو باشند.
- نمونه بارز مشارکت بخش خصوصی و دولتی

**مقایسه مراقبت های اولیه
بهداشتی قبل و بعد از تحول**

مقایسه قبل و بعد از طرح تحول حوزه بهداشت

بعد از تحول	قبل از تحول	حیطه
<ul style="list-style-type: none"> - اولویت دادن به حاشیه شهرها و جمعیت آسیب پذیر - اصلاح بسته های خدمتی مطابق با نیازهای روز(۱۱ بسته، افزایش مراقبت ۱۰ بیماری غیر واگیر و افزودن بسته خدمت خود مراقبتی) - ارائه خدمات بهداشتی با رویکرد بیماری های غیر واگیر و بیماری های روان و آسیب های اجتماعی به صورت فعال - افزایش پوشش خدمات نوین سلامت میانسالان به میزان ۷۰ درصد جمعیت تحت پوشش - بازنگری و استمرار پایلوت برنامه پزشک خانواده در دو استان فارس و مازندران 	<ul style="list-style-type: none"> - ساختار ناکارآمد مراقبت های اولیه سلامت در شهرها و حاشیه شهرها به ویژه در پاسخ گویی به نیاز و تقاضاهای جدید مردم(ارائه خدمات غیر فعال و محدود) - محرومیت حدود ۱۰ میلیون نفر حاشیه نشین از خدمات مطلوب سلامت 	برنامه ها و ارائه خدمت

مقایسه قبل و بعد از طرح تحول حوزه بهداشت

بعد از تحول	قبل از تحول	حیطه
<ul style="list-style-type: none"> - پزشک خانواده به عنوان پزشک ۵ ستاره - تقویت و نهادینه سازی همکاری های بین بخشی حوزه بهداشت در سطح ملی، کارگروه های تخصصی سلامت و امنیت غذایی استان ها و متناظر آن در شهرستان ها - استفاده از ظرفیت های بخش خصوصی و خرید خدمت از این بخش - استفاده از روش پرداخت کارا - تمرکز زدایی فعالیت های اجرایی و نظارتی 	<ul style="list-style-type: none"> - ناکارآمدی مراقبت های موجود برای افراد سالم، با عوامل خطر و مبتلا به بیماری های غیرواگیر، از نظر خدمات ادغام یافته - بی عدالتی در دسترسی و بهره مندی از خدمات سلامت در کشور - کم رنگ شدن خدمات دهان و دندان - اجرای پزشک خانواده فقط در دو استان فارس و مازندران 	برنامه ها و ارائه خدمت

مقایسه قبل و بعد از طرح تحول حوزه بهداشت

بعد از تحول	قبل از تحول	حیطه
<ul style="list-style-type: none"> • تکمیل استاندارد نیروی انسانی • تربیت و بکارگیری مراقبین سلامت بعنوان سطح اول تماس در پایگاه های سلامت • ارتقاء وضعیت مراکز آموزش بهورزی به مرکز آموزش عالی سلامت شهرستان • ارتقاء سطح آموزش بهورزان به کاردانی بهورزی • اضافه شدن یک نفر کارشناس سلامت روان و یک نفر کارشناس تغذیه برای هر ۲۵ تا ۵۰ هزار نفر در مراکز سلامت جامعه • آموزش و به کارگیری یک نفر در هر خانواده به عنوان سفیر سلامت (به منظور توسعه خودمراقبتی) • تیم های سلامت 	<ul style="list-style-type: none"> • ناکارآمدی نیروی انسانی • تربیت شده و شیوه جذب و به کارگیری سازماندهی آنان • کمبود پزشک • بویژه در مناطق روستایی 	نیروی انسانی

مقایسه قبل و بعد از طرح تحول حوزه بهداشت

بعد از تحول	قبل از تحول	حیطه
<ul style="list-style-type: none"> ▪ تبدیل مراکز بهداشتی درمانی به مرکز خدمات جامع سلامت ▪ تبدیل پایگاه بهداشت به پایگاه سلامت ▪ بهبود استاندارد تجهیزات و تسهیلاتی ▪ بازسازی و نوسازی فضاهای فیزیکی ▪ پوشش کامل مکمل یاری که قبلا به علت عدم بودجه تعطیل شده بود 	<ul style="list-style-type: none"> ▪ سهم پایین اعتبارات حوزه بهداشت از منابع عمومی کشور ▪ کمبود امکانات و تسهیلات (نبود خودرو در مراکز و خانه ها) برای دهگردشی پزشکان)، وضعیت نامطلوب فضای فیزیکی ارائه خدمت، تجهیزات فرسوده و محدود) ▪ کمبود شدید مکمل ها و داروهای اساسی 	منابع، ساختار فیزیکی و تسهیلاتی

نتایج نهایی حاصل از اجرای طرح

- خدمات ادغام یافته و جامع (شامل خدمات سطح ۱، ۲، ۳) بتدریج ارائه خواهد شد.
- بیماری های واگیر، غیرواگیر، آسیب های اجتماعی پوشش داده خواهد شد.
- سطح بندی خدمات اتفاق خواهد افتاد.
- یکپارچه سازی و هماهنگی در واحدهای ارائه خدمت دولتی و غیردولتی ایجاد خواهد شد.
- نیروی بومی و محلی بکارگرفته خواهد شد.
- همکاری بین بخشی اتفاق خواهد افتاد.
- از امکانات و توانایی های محلی استفاده خواهد شد.

